

Besluit 34/23

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 7 juli 2023

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 28 maart 2023

Datum

7 juli 2023

Documentnummer

5292964

Provinciale Staten van Noord-Brabant;

Gelezen het voorstel van de griffier van 27 juni 2023, nr. 34/23 A;

Gelet op artikel 46, derde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2020;

Besluiten:

vast te stellen de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 28 maart 2023.

's-Hertogenbosch, 7 juli 2023

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

de griffier

mr. I.R. Adema

mr. K.A.E. ten Cate

Vastgesteld

PS 34/23 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 28 maart 2023

Inhoudsopgave

Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	4
Agenda.....	6
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	7
Stemming	8
Onderzoek geloofsbrieven, vaststelling verkiezingsuitslag en toelating benoemde nieuwe leden van Provinciale Staten.....	8
Afscheid gedeputeerden	9
Afscheid Statenleden die niet terugkeren in de nieuwebestuursperiode.....	10
Sluiting	22

Index gesproken personen

Arts, mw. W.M.A., 8

Loco-griffier, 7

Voorzitter, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

mw. mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bekker, M.A. de	Groep De Bie	Bergen op Zoom
Bie, E.J. de	Groep De Bie	Bergen op Zoom
Bolders, E.J.M.	VVD	Hoogerheide
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Boxel-van Gruijthuijsen, mw. L.M.P van	D66	Oss
Brouwers, J.F.X.M.	50PLUS	Son en Breugel
Diemen-Vereijken, mw. F.J.H.M. van	GroenLinks	Cuijk
Dijk, mw. E. van	PvdA	Eindhoven
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Duijs, F.B.G.	Groep Rutjens	Maren-Kessel
Gremmen, R.J.	VVD	Berghem
Hamsvoord-Huijbers, mw. M.T.L. van der	CDA	Wintelre
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Vinkel
Heer, drs. ing. C. de	CDA	Eindhoven
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hendriks, C.A.	CDA	Erp
Holleman, T.	VVD	Hilvarenbeek
Hordijk, K.J.M.	PvdA	Tilburg
Jansen, N.J.	PVV	Tilburg
Janssen, R.P.M.	VVD	Rosmalen
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Riel
Karaaslan, T.	VVD	Nieuwkuijk
Kinkelder, mw. L.E. de	PvdA	Cuijk
Koopman, mw. F.W.M.	SP	Geldrop
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Leeger, mw. E.M.	CDA	Nistelrode
Linden, mw. J.J. van der	GroenLinks	Oss
Ludwig, T.W.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Manders, drs. W.J.	VVD	Gemert
Meeren, C.J.R.F. van der	Groep De Bie	Bergen op Zoom
Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M.	D66	Best
Meuwissen, mw. C.C.R.M.	VVD	Maarheeze
Nuland, J.S. van	VVD	Oisterwijk
Oetelaar, J.C.M. van den	Forum voor Democratie	Schijndel
Paantjens, J.C.M.	CDA	Oud-Gastel
Philippart, M.J.A.	GroenLinks	Eindhoven
Pinxteren, W.F.C. van	Lokaal Brabant	Esch
Renders, mw. H.M.A.	D66	Ravenstein
Rutjens, W.H.A.	Groep Rutjens	's-Hertogenbosch
Sjouw, mw. L.M.	D66	Geldrop
Spapens, M.	SP	Breda
Spooren, A.J.M.	CDA	Brugel
Stoop, drs. J.W.P.	CDA	Bergen op Zoom

Surminski, mw. M.J.G.P.
Thijssen, J.G.M.
Ven-Vogels, mw. A.J.M. van de
Verkade, B.E.
Vlasveld, mw. A.I.
Wely, L.F.A.M. van
Zelst, H.J. van
Zwart, mw. P.S.

Partij voor de Dieren
CDA
CDA
GroenLinks
Partij voor de Dieren
Groep Rutjens
ChristenUnie-SGP
VVD

Hoogerheide
Beers
Beek en Donk
Woudrichem
Tilburg
Oss
Sprang-Capelle
Molenschot

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant
Vrijdag 3 maart 2023

Agenda

I. Opening van de vergadering en vaststellen agenda

II. Stemming

Ontwerpbesluit 21/23 Notulen Provinciale Statenvergadering 3 februari 2023.

Ontwerpbesluit 22/23 Notulen Provinciale Statenvergadering 3 maart 2023 (mits concept notulen gepubliceerd op uiterlijk 27 maart 2023).

III. Onderzoek geloofsbrieven, vaststelling verkiezingsuitslag en toelating benoemde nieuwe leden van Provinciale Staten

IV. Afscheid gedeputeerden

- afscheid gedeputeerde Spierings
- afscheid gedeputeerde Otters - Bruijnen

V. Afscheid Statenleden die niet terugkeren in de nieuwe bestuursperiode

VI. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 28 Maart 2023

mw. mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning, voorzitter.

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier.

Volgens de presentielijst zijn 49 leden aanwezig, te weten: Altundal, mw. Arts, De Bekker, De Bie, Bolders, Boon, mw. Van Boxel-van Gruijthuisen, Brouwers, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Dirken, Duijs, Gremmen, mw. Van der Hamsvoord-Huijbers, De Heer, Heijmans, Hendriks, Holleman, Hordijk, Jansen, Janssen, mw. Van der Kammen, Karaaslan, mw. De Kinkelder, Kutlu, mw. Leeger, mw. Van der Linden, Ludwig, Manders, Van der Meeren, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Meuwissen, Van Nuland, Van den Oetelaar, Paantjens, Philippart, Van Pinxteren, mw. Renders, mw. Sjouw, Spapens, Spooren, Stoop, mw. Surminski, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Verkade, mw. Vlasveld, Van Wely, Van Zelst, mw. Zwart.

Afwezig: mw. Van Dijk, Van Hattem, mw. Koopman, Rutjens

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 16:00.

De **voorzitter**: Dames en heren. Het is 4 uur en ik open dan ook deze vergadering. En bij het begin van deze buitengewone Statenvergadering sta ik allereerst met verdriet stil bij het overlijden van Paul Rüpp. Hij overleed afgelopen zondagmorgen. Hij was docent Nederlands en werd in 1990 in de gemeenteraad van Uden gekozen voor het CDA, hij werd wethouder en loco burgemeester.

De **voorzitter**: Paul was tussen 2003 en 2009 voor het CDA gedeputeerde ruimtelijke ontwikkeling, landbouw en volkshuisvesting. Willemieke Arts en Nico Heymans hebben hem nog zien werken in deze Statenzaal. In 2009 keerde hij terug naar het onderwijs als voorzitter van het college van bestuur van Avans Hogeschool. In 2013 werd hij benoemd tot kamerheer, eerst van koningin Beatrix en nadien van koning Willem Alexander, een schakel-functie met en voor Brabant. In maart 2021 nam hij afscheid als voorzitter van Avans Hogeschool en werd hij benoemd tot Officier in de orde van Oranje Nassau. In januari 2022 werd hij de eerste burgemeester van de nieuwe gemeente Maashorst. Eerst als waarnemer en nadien door de Kroon benoemd. Het was de bedoeling om hem op 27 september verleden jaar te installeren. Kort tevoren werd duidelijk dat hij ziek was en al snel kwamen er ongunstige berichten over het verloop van de ziekte. We hebben steeds contact gehouden. Nog deze maand heb ik hem thuis opgezocht. We spraken over de politieke ontwikkelingen, over ons en dat is natuurlijk heel gek. Onze toevallige ontmoeting in het Antoni van Leeuwenhoek en vooral over het leven en wat daarin echt belangrijk is. De vooruitzichten waren niet goed, het was duidelijk dat Paul niet lang te leven had. Paul betekende veel voor Brabant. Hij heeft grote verdiensten als bevlogen bestuurder op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting en landbouw. Hij heeft zich enorm ingezet voor het hoger onderwijs. Had tal van nevenfuncties op allerlei verschillende terreinen. Gedeputeerde staten besloten op 24 Maart hem de provinciepenning en daarmee het ereburgerschap van Brabant toe te kennen. De uitreiking zou tijdens zijn afscheid van het burgemeestersambt op 27 maart, gisteren dus, plaatsvinden. Het heeft niet zo mogen zijn. Het is heel snel gegaan. Zondag overleed Paul, te midden van zijn vrouw en hun kinderen. De provinciepenning heb ik gisteren tijdens een bijeenkomst in Maashorst aan zijn echtgenote Bonny overhandigd. Ik wens allen die Paul liefhadden heel veel sterkte bij het dragen van dit enorme verlies.

Laten wij in het moment van stilte in gedachten zijn bij de familie Rüpp. Ik verzoek u allen te gaan staan.

De **voorzitter**: Gaat u zitten. Ja, dames en heren. Tot haar grote spijt is onze griffier absent bij deze vergadering omdat zij vandaag een uitvaart heeft in familiale kring. Zij groet u hartelijk en wenst ons een mooie afrondende vergadering. En ik zoek de plaatsvervangend griffier mededeling te doen van de binnengekomen berichten van verhindering.

De **loco-griffier**: Ik heb bericht van verhindering ontvangen van de Statenleden, Mevrouw van Dijk, de heer van Hattem, mevrouw Koopman, eveneens om persoonlijke reden in familiesfeer, de heer Rutjens, mede afwezig zijn gedeputeerde Lemkes-Straver en het burgerlid van Huijgevoort.

De **voorzitter**: Dank u wel. En ik ben aan het einde van de ochtend gebeld door de heer Philippart. Hij is vandaag afwezig vanwege heuglijk nieuws. Hij berichtte mij op dat moment dat hij net vader was geworden van zijn tweede zoon Thibaut. En daar feliciteren wij hem natuurlijk van harte mee. Op deze buitengewone Provinciale Statenvergadering heet ik natuurlijk alle aanwezigen van harte welkom, in het bijzonder de bezoekers, waaronder veel persoonlijke genodigden hier in de Statenzaal, ook een hartelijk welkom aan degenen die onze vergadering meekijken via www.Brabant.nl. Vandaag gaan we de bestuursperiode 2019-2023 afronden en afscheid nemen van een groot, een heel groot aantal Statenleden. Ik stel de agenda aan de orde en ik wijs met nadruk erop dat gistermiddag nog de notulen van 3 maart zijn gepubliceerd, zodat alle notulen die in deze statenperiode zijn opgemaakt nog kunnen worden vastgesteld door uw staten. Ik stel vast.

De **voorzitter**: Ik stel dus de agenda aan de orde, heeft iemand daar bezwaar tegen? Nee, dan stel ik vast dat u geen bezwaar hebt en dat ik constateer dat de volledige agenda vastgesteld wordt. Nou ja, zoals gezegd, de agenda.

Stemming

- Ontwerpbesluit 21/23 Notulen Provinciale Statenvergadering 3 februari 2023.
- Ontwerpbesluit 22/23 Notulen Provinciale Statenvergadering 3 maart 2023 (mits concept notulen gepubliceerd op uiterlijk 27 maart 2023).

De **voorzitter**: Als eerste staat de stemming op de agenda. Er zijn twee voorstellen aan de orde betreffende notulen van voorafgaande vergaderingen, de vergadering van 3 februari en van 3 maart. Ik stel voor om bij acclamatie in te stemmen. Heeft iemand daar bezwaar tegen? Nee dat is niet het geval. Dan is dat bij deze vastgesteld.

Onderzoek geloofsbrieven, vaststelling verkiezingsuitslag en toelating benoemde nieuwe leden van Provinciale Staten

De **voorzitter**: Dan ga ik door naar het onderzoek geloofsbrieven, aanvaarding verkiezingsuitslag en toelating benoemde nieuwe leden van Provinciale Staten. Voordat we dus komen tot het afscheid van de Statenleden, gaan we over tot het onderzoek van de geloofsbrieven en het besluit omtrent de toelating van de benoemde nieuwe Statenleden en conform het reglement van orde zijn de geloofsbrieven van de nieuwe benoemde leden van uw Provinciale Staten onderzocht door een commissie uit uw Staten. Bestaande uit mevrouw Arts, voorzitter, de heer Kutlu, de heer van Wely, de heer Verkade en de heer Manders. En naast het onderzoek naar de geloofsbrieven, wordt commissie ook geacht een uitspraak te doen over de rechtmatigheid van de verloop van de verkiezingen en het

tot stand komen van de verkiezingsuitslag. Nou, de voorzitter staat al bijna bij het spreekgestoelte. Ik vraag haar verslag uit te brengen van het onderzoek, mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**Ja, dank u wel voorzitter, mijn zwanenzang hier, na zestien jaar, in deze zaal. Ik mocht voor een laatste keer voorzitter zijn van de geloofsbrievencommissie. Voorzitter, in de laatste Statenvergadering van de zittingsperiode, dienen de Provinciale Staten in de oude samenstelling zich te buigen over de toelating van de 55 nieuwbenoemde leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant. De beslissing tot toelating wordt genomen, na onderzoek van de geloofsbrieven van de benoemd verklaarde leden, op grond van artikel 4 van de kieswet onderzoek Provinciale Staten. De geloofsbrief onverwijld en beslist of de benoemde als lid van dat orgaan wordt toegelaten. Daarbij gaat het na, of de benoemde aan de vereisten voor het lidmaatschap voldoet en geen met het lidmaatschap onverenigbare betrekking vervult en beslist het de geschillen welke met betrekking tot de geloofsbrief of de verkiezing zelf rijzen, einde citaat. De commissie heeft zich allereerst gebogen over het rechtmatig verloop van de verkiezingen en de vaststelling van de verkiezingsuitslag, zij heeft kennisgenomen van de processen verbaal van de stembureaus. De commissie is van mening dat de verkiezingen en de vaststelling van de verkiezingsuitslag rechtmatig zijn verlopen. De commissie adviseert Provinciale Staten dan ook de uitkomst van de verkiezingen, zoals deze er ligt, te aanvaarden. Voorts doet het mij genoegen u op deze plaats te kunnen melden dat de geloofsbrieven van alle 55 benoemde Statenleden in orde zijn bevonden. De benoemden voldoen aan de voorwaarden van het lidmaatschap van Provinciale Staten en vervullen volgens eigen opgave geen openbare betrekkingen die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van Provinciale Staten. Op basis van de toelichting, op het reglement van orde omvatten de geloofsbrieven eveneens een overzicht van nevenfuncties aangezien Provinciale Staten op basis van de nevenfuncties de toelating niet kunnen weigeren, heeft de commissie dit niet in haar advies betrokken. De commissie adviseert de Staten te besluiten tot toelating van de 55 benoemde Statenleden van wie ik de namen korthedshalve niet afzonderlijk zal voorlezen. Voorzitter, ik geef u graag het woord terug.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Arts en ik dank de commissie voor het verrichte werk. Verlangt iemand naar aanleiding van deze rapportage het woord. Dat is niet het geval. En dan stel ik verheugd vast dat derhalve geconcludeerd is, dat de verkiezingen en de vaststelling van de verkiezingsuitslag rechtmatig zijn verlopen, dat deze staten de verkiezingsuitslag zoals die bekend is gemaakt door het centraal stembureau aanvaarden en is door uw staten tot toelating van nieuwgekozen leden besloten en zoals gezegd, zij zullen morgen worden beëdigd.

Afscheid gedeputeerden

- afscheid gedeputeerde Spierings
- afscheid gedeputeerde Otters-Bruijnen

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan, dames en heren, zijn wij gekomen bij het moment dat we ceremonieel afscheid gaan nemen en we hebben al een klein voorproefje gehad zojuist van een tweetal leden van GS, mevrouw Otters en mevrouw Spierings. Beiden hebben uw Staten in kennis gesteld binnenkort ontslag te nemen vanwege functie elders. En ik ga er even bij staan. Beste Suzan, ja dat is een beetje moeilijk praten zo, maar beste Suzanne een jaar geleden mocht ik je ook al toespreken. De setting dames en heren was toen totaal anders. Het ging om een verandering van functie, maar wel op het hetzelfde podium, namelijk dat van de provincie. Je maakte toen de overstap van lid Provinciale Staten, naar die van gedeputeerde. Nu, twaalf maanden later, voert jouw tocht verder en keer je weer terug. Waar de liefde voor het openbaar bestuur begon, de lokale politiek. Maar, daar waar je vanuit vlucht als raadslid naar PS kwam, vertrek je nu als burgemeester van Son en Breugel en alles rond het Koninklijk Besluit is getekend. Heb je erover gebeld. Dus kunnen we je

vandaag echt uitzwaaien. Dank voor het meebesturen van Brabant in een intensief jaar. Want na het vertrek van Christophe van der Maat, trad jij aan als gedeputeerde mobiliteit, organisatie en Europese programma's. En dat was meteen vol aan de bak, je maakte je de materie snel eigen en dat was ook nodig, want in alle onderdelen van je portefeuille ging het gewoon vol gas verder. De bussen vroegen en vragen blijvend aandacht. Stikstof werkt ook in jouw portefeuille enorm door. De vraagstukken op het gebied van mobiliteit zijn er niet kleiner op geworden, getuige bijvoorbeeld het dossier N65. Beste Suzan, Son en Breugel lonkte en met jou hebben ze een lot uit de loterij. Je bent de gevraagde verbinder. Dat hebben wij gezien en ervaren en daar gaat Son ook van genieten. Ik ga natuurlijk niet te veel zeggen, want ik mag straks nog een keer op 11 april. Ik dank je hartelijk voor je enorme inzet en wens je samen met je man en kinderen heel veel geluk toe, in je nieuwe gemeente, dank je wel.

De **voorzitter**: Beste Annemarie. Ook jou zwaaien we vandaag uit, hoewel je eigenlijk nog wel een tijdje bij ons blijft. Want ongetwijfeld ga je nog tot 1 juni je portefeuille op Spieringiaanse wijze inhoud geven. Toch is dit het moment om publiekelijk dankjewel tegen jou te zeggen in aanwezigheid, van het hoogste orgaan, van onze provincie. Want vanaf 1 juni ga je aan de slag in Zuid-Holland als programmadirecteur bij Deltalinqs, met de onderwerpen energie en digitalisering. Annemarie jou bedanken is meer dan op zijn plaats. In 2011 maakte jij je entree in de Staten en daarna ging het snel. Via het fractievoorzitterschap, trad je in de volgende bestuursperiode toe tot het college van Gedeputeerde Staten. Vanaf 2015 hebben we je leren kennen als een zeer gedreven bestuurder, je kende je zaken, je ging tot het gaatje, vrat je in in dossiers, vol energie om het goede te doen voor Brabant. En af en toe jezelf opladen op een concert of festival en dan kon je er weer tegenaan. Beste Annemarie, in jouw portefeuille in je eerste bestuursperiode was stikstof één van de grote thema's, ook toen al. Je hebt je daarin onverschrokken opgesteld. Dat leidde tot een ongekende avond en nacht in het Provinciehuis. De nacht van 25 oktober 2019 staat in alle herinneringen gegrift. En die nacht was exemplarisch voor de heftigheid waarmee dit onderwerp is omgeven. Groot respect voor de manier waarop jij een rechte rug had in het doorgaan naar, zoeken naar oplossingen op het gebied van landbouw en natuur. Ook de portefeuille bestuur was heftig. De vragen over de kracht van lokale gemeenschappen waren spannend en kwamen op een negatieve manier tot een apotheose, rond de fusie, Eindhoven-Nuenen. Dat is overigens ook een dossier, waar wij elkaar goed van kennen. Niet fijn, niet dat laatste, maar dat wat ik daarvoor zei, niet fijn. En ook hier bewondering, dat je gewoon door buffelde en dat er heel veel vragen terecht werden gesteld en ook van de goede antwoorden werden voorzien. Sneeuwde, misschien, wel eens een beetje onder, ten onrechte. Energie, in je huidige portefeuille een rode draad en na je volgende functie is natuurlijk zeker, ook een hot-issue. De oorlog in Oekraïne zette hier vol de schijnwerper op, maar was natuurlijk al lang van het grootste belang. Voor en achter de schermen, heb jij hier veel aan gedaan. Waarbij zeker de zorg en het overleg over de capaciteit op het netwerk terecht veel aandacht kreeg. Want Brabant leek ook toen al even tot stilstand te komen. Dank voor jouw echt onderscheidende invloed, inbreng en inzet daarbij. Veel mensen hebben dat denk ik nauwelijks meegekregen. Maar ik heb er met heel veel bewondering naar gekeken, hoe jij dat hebt gedaan en ook mede heb opgelost. Beste Annemarie, op een middag en avond van zovelen zijn er altijd te weinig woorden voor één persoon. De dank voor jouw inzet is er echter niet minder welgemeend om. Dus daarom, nog een keer, dank je wel en ik wens je alle goeds voor de overstap naar de haven in Rotterdam. Het ga je goed.

Afscheid Statenleden die niet terugkeren in de nieuwe bestuursperiode

De **voorzitter**: En dan, komen we langzamerhand richting het afscheid van Statenleden die niet terugkeren in de nieuwe bestuursperiode. Dames en heren, 28 maart 2019, op de kop af vier jaar geleden, vond in deze Statenzaal de installatie plaats van 55 nieuwe Statenleden. Een mooi en plechtig moment. De eed en gelofte worden afgenomen. En ik heb op de beelden kunnen zien dat

allen zich op dat moment realiseren dat je iets belangrijks belooft of zweert. Het ambt van Statenlid is iets heel bijzonders. En als volksvertegenwoordiger draag je een grote verantwoordelijkheid. En dat dat op zo'n moment een zekere spanning met zich meebrengt, herinneren sommigen zich in deze zaal. Denk ik nog wel, ja Koen, inderdaad. 55 nieuwe Statenleden werden beëdigd waaronder een grote nieuwe fractie van Forum voor Democratie niet te voorzien was. Op dat moment dat er daarna nog heel veel beëdigingen zouden volgen. Ik heb het onlangs bij de griffier, nog eens eventjes nagevraagd. Maar liefst 33 maal is in deze periode ontslag ingediend als Statenlid en 31 keer leidde dat tot installatie van een opvolger. Dames en heren, wat in deze periode is gebeurd, is ongekend. U was nog maar net van de schok van het vallen van de eerste coalitie gekomen of Wim van de Donk kondigde zijn vertrek aan. En heel kort daarna werd de hele wereld geconfronteerd met corona en de maatregelen, die ten gevolge van deze pandemie, werden genomen. Ik heb mij, en zojuist werd dat ook al gememoreerd. Ik heb mij door de leden van de vertrouwenscommissie laten vertellen, dat juist in die periode de zoektocht naar een nieuwe commissaris, een aangenaam bindend effect had. De personen achter de politici werden zichtbaar. Maar uiteraard, hebben niet alle Statenleden dat zo kunnen ervaren. Wat was het ingewikkeld om daar nog met vreugde het werk als Statenlid te doen. Bij omroep Brabant, zag ik onlangs, toen ik daar was, nog de beelden van circa drie jaar geleden terug, waarbij ik met de griffier en enkele Statenadviseurs in een verder lege Bois le Duc zaal zat, om digitaal de vergadering te leiden. Ik kreeg niet toen de kans om een band met u op te bouwen. Met bijvoorbeeld humor, kun je verbinden. Nou, in een digitale vergadering, met bijna 55 Statenleden zie je een grapje, gewoon doodslaan op het scherm. En in dat verband herinner ik mij de eerlijke woorden van Maarten Everling, dat hij vereerd was te zijn gevraagd voor het wethouderschap en toegaf dat de lol in het Statenlidmaatschap door de digitale vergaderingen ook wel was verdwenen. Na de digitale vergadering, leek het een aangename stap om op veilige afstand van elkaar in de Bois le Duc zaal te kunnen vergaderen. Naarmate, de maanden daar verstreken, groeide echter ook het verlangen om terug te keren naar deze Statenzaal en medio vorig jaar, konden we onze vergaderingen weer in deze mooie zaal houden. En we zien echt, dat de sfeer er zichtbaar door is verbeterd. Dat is in ieder geval ook mijn ervaring. Gewoon naar de interruptiemicrofoon kunnen lopen, niet tegen elkaars ruggen praten. Het zijn belangrijke elementen die bijdragen aan een goed debat. Ik kwam met u en specifiek het presidium, onderwijl ook in het goede gesprek over de lengte van onze vergaderingen. Want in de bioscoopopstelling, in de Bois le duc zaal, moest ik mij met regelmaat wapenen, los van het feit dat ik mensen chips zag eten, moest ik mij met regelmaat wapenen tegen het aanstekelijke gegaap dat ik waarnam en u weet het, gapen is besmettelijk. Elders, in het land, werd er ook wel hard gelachen als ik vertelde hoe lang ik iedere maand achter de voorzitterstafel zat, voor de al meeluisterende morgen te installeren Statenleden, ook de komende periode zal dit een aandachtspunt blijven. Ik denk namelijk, dat mensen niet alleen Statenlid zijn om vele uren in de Statenzaal te vergaderen, maar dat ook, het belangrijk is die rol van volksvertegenwoordiger stevig op te pakken. Mijns inziens niet er bewust om te gaan te worden met tijd die wordt gespendeerd aan vergaderen en tijd om je daarop voor te bereiden. Misschien, zeg ik daar morgen ook nog wel wat over. Je weet het niet. Dat de vergaderingen nu minder vaak tot in de late uren duren, is zeer aangenaam, ook voor de ambtelijke ondersteuning en het griffiers-team. En laatst, sprak ik de beveiliging en ook zij gaven dat aan. Want net als u, waren ook deze mensen op zaterdag vaak erg moe na een enorm lange vergaderdag en de voorbereidingen daarop. Het griffiers-team is in deze Statenperiode voor enorm veel uitdagingen komen te staan. Men had relatief snel voor elkaar, dat 55 Statenleden, digitaal, met elkaar, konden vergaderen. In de profielschets voor nieuwe griffiemedewerkers in directe ambtelijke ondersteuning, mag nu ook zeker niet meer ontbreken, kan out of de box denken. Volgens mij mag ik u namens allen een dank je wel, namens al deze mensen uitspreken, voor hun tomeloze passie, energie en deskundige inzet. Dames en heren, de provincie doet ertoe. Gelukkig heeft de kiezer dat ook begrepen, hoewel het zeker niet als voldoende mag worden beschouwd, is het toch fijn dat er uiteindelijk een opkomstpercentage is, wat hoger is dan de vorige keer met 55 procent. Uw werk hier is zichtbaar geweest en uiteraard is niet al uw werk zichtbaar geweest voor alle kiezers, hoe dan ook, veel van uw werk heeft ertoe gedaan. U bent veel

met elkaar en het college in debat geweest, over de grote inhoudelijke thema's, van mobiliteit tot aan vergunningverlening en handhaving van stikstof tot aan goed waterbeheer, van energie tot aan kennisontwikkeling en initiatieven op het terrein van innovatie en economie. U bent de forse ruimte opgave en de uitdaging waarvoor Brabant staat, aangegaan. En verder bent u, mede met dank aan Statenadviseur Janneke Oosterhuis, ver gekomen in het scherpe neerzetten van uw kader stellende en controlerende taken. Ik weet zeker, dat er aan het begin van de komende Statenperiode goed gekeken zal gaan worden naar het overdracht- document dat door de Commissie Sturen en Verantwoorden is neergelegd. En voor we zover zijn, kom ik nu eerst toe aan het individuele afscheid richting alle scheidende Statenleden, dat wil zeggen Statenleden die niet terugkeren. En dat zijn er 36. Ja dat is inderdaad heel veel. En gezien dit grote aantal kan ik natuurlijk slechts kort het woord tot u richten en u heeft al gezien dat daar stoelen staan. Nou dat is natuurlijk geen toeval. Ik zou, ik doe dit in groepjes en ik zou de namen die ik wil, die ik noem, willen vragen hiervoor plaats te nemen zodat ik u kan toespreken en vervolgens een geschenk kan overhandigen. Het traditionele geschenk bestond uit de wellicht bij u bekende roemer, hij staat ook bij ons thuis in de kast. Bestond, want de roemer is niet meer. Hij is niet meer te leveren, dus we hebben wat nieuws, vind ik persoonlijk erg mooi. Nu de roemer is niet meer, uw afscheid is wel roemrijk. Een nieuwe, eigentijds passend geschenk is het geworden waaraan uw naam verbonden wordt aan talrijke landmarks in het landschap van onze prachtige provincie. En het is een blijvende herinnering aan uw Statenlidmaatschap. Maar daar gaan we zo meteen op komen. De eerste Statenleden die ik naar voren wil noemen. Ik doe het op volgorde. Degene die kort Statenlid zijn geweest, komen het eerst. Dus ik eindig met mevrouw Arts. Nou weet u dat al voor vast, precies. De eerste vijf zijn, Henriëtte Renders, Jan Paantjes, Manus Bolders, Ria van Hamsvoord en Paranka Surminski.

De **voorzitter**: Ja, dit is zelfs op dit tafeltje al een heel logistiek. Dus ik hoop dat het goed gaat. Henriëtte Renders, vijf maanden, vijftien dagen. Henriëtte je hebt zichtbaar genoten van je Statenlidmaatschap. Na jarenlange ervaring in de gemeentepolitiek, heb je met veel nieuwsgierigheid geproefd en gevoeld aan het functioneren van de provincie. In je maidenspeech, liet je zien dat het niet om jou gaat, niet eenmaal gebruik je het woord, ik, zakelijk en passievol zet je uiteen, wat het beleidskader levendig Brabant betekent voor D66. Wie weet wordt je oproep opgepakt door de onderhandelaars, die nu aan de slag gaan voor een nieuwe bestuursperiode. Henriëtte veel dank voor jouw inzet als Statenlid, in Noord-Brabant. Jan Paantjes, vijf maanden, vijftien dagen. Jan, naar jouw komst, noodzakelijke, noodzakelijk geworden door het vertrek van Marcel Deryckere werd door jouw fractie, reikhalzend uit gezien. Juist in de laatste maanden van een bestuursperiode is het prettig als een vacature kan worden ingevuld, door iemand met een lange staat van dienst op het politieke toneel. En die heb jij, na jouw vertrek uit de politiek in Halderberge, zei je, na 23 jaar, jawel, was het wel mooi geweest. Je moet niet als een Neanderthaler door de politiek heen blijven gaan, die Neanderthaler, heb je hier niet kunnen worden. Je geplande maidenspeech heb je helaas niet kunnen houden, omdat je door ziekte absent was. Maar Jan, je bent toch gezien, in je relatief korte periode hier, dank je wel. Ik was iets te snel, dat heb ik wel eens. Manus Bolders, ook vijf maanden en vijftien dagen. Manus, ook jij bent niet lang geleden geïnstalleerd. Jouw komst hier had een zeer verdrietige aanleiding, namelijk het overlijden van Gaby Scholder. Op de allerlaatste, inhoudelijke vergadering van deze Statenperiode op 3 maart jongstleden, kon jij wel je maidenspeech houden. Het was te voelen dat het je wel wat deed, daar te staan in de voetsporen van Gaby. Ze zou zeker tevreden over je bijdrage geweest zijn, Manus. Met ook jouw langjarige politieke ervaring, welke reeds heeft geleid tot je lidmaatschap in de Orde van Oranje-Nassau, heeft de fractie van de VVD jouw kwaliteiten kunnen benutten, heel veel dank. Ria van der Hamsvoord, acht maanden veertien dagen. Ria, je bent pas geïnstalleerd op 15 juli. Ankie de Hoon vertrok als wethouder naar de gemeente Dongen. Ook jij hebt uitgebreid ervaring in de politiek. Dat zat je aanvankelijk in de weg, want eerdere verzoeken om je zetel in te nemen, heb je afgeslagen vanwege je wethouderschap in de gemeente Best. Na de gemeenteraadsverkiezingen kon het wel. Ria, de ervaring die je meebracht is hier gezien. Je beschikt niet alleen over grote mensenkennis, maar weet ook hoe de hazen lopen en

hoe het spel gespeeld wordt. Dat heb je ook laten zien in de Statenzaal. In de vijf PS vergaderingen die je hebt mogen bijwonen, heb je drie keer het woord gevoerd en was je betrokken bij zeven moties. Het belang van een goedgevulde kandidatenlijst heeft zich bewezen. Wat mooi, dat jij je nu ook de provincie een beetje eigen hebt gemaakt. Op deze manier wordt de provincie ook zichtbaarder in de gemeentelijke netwerken. Ria, dank je wel. Paranka Surminski, negen maanden, vijf dagen. Paranka, jij bent tweemaal geïnstalleerd in deze periode. Je collega Annemiek werd weliswaar met volledige stem in de staten gekozen, maar ze ging al snel weg met zwangerschapsverlof. Hierdoor werd jij tijdelijk Statenlid. Na haar terugkeer werd je burgerlid en na het vertrek van Marco van der Wel, mocht je opnieuw plaatsnemen in de staten. Paranka, jij bent het type van niet zeuren, kijk wat er wel kan. Je steun en toeverlaat je man Ray Teixeira, tevens je collega tandarts overleed op 1 augustus 2019. Hij was jouw grote liefde en jullie deelden een enorme passie voor de dieren en natuur. Een bootreis naar Spitsbergen kon nog in jullie gezamenlijke herinneringsboek, maar toen overleed hij plots, maar niet geheel onverwacht. Jullie gezamenlijke passie voor de dieren en natuur is zichtbaar in jouw Statenwerk. Je wilde daarover, ook het nodig kwijt in de Statenzaal en daarmee was het, zoals je ook zei, lastig om de juiste toon te treffen. Het viel op dat je daar, juist aan het einde van je Statenlidmaatschap bijzonder goed in slaagde. Ik denk bijvoorbeeld dat iedereen die 3 maart aanwezig was, zich nog herinnert dat jij jouw bijdrage startte met een mooie vergelijking. Dus je werk als tandarts en wat er gebeurt als je de andere kant op kijkt. Als iets niet werkt, is de andere kant opkijken niet verstandig. Voor je het weet, zit je met een dikke wang en knallende kiespijn. Paranka we zullen je zeker ook herinneren vanwege je vermogen oog te hebben voor anderen. Je enorme doos bonbons, we mochten geloof ik niet verraden dat die van jou was bij de laatste vergadering. De regelmatige complimenten die je voor de griffie had, het zijn dingen die ertoe doen. Paranka geweldig veel dank voor jouw inzet. En ik vraag jullie nu naar voren te komen en gelet op de grootte van het geschenk adviseer ik jullie dat niet nu uit te pakken maar dat thuis te doen. De enige die ik vraag om het uit te pakken is Ria. Zodat we allemaal wel eventjes weten wat het is. Ik wil jullie allemaal graag naar voren vragen.

De **voorzitter**: Nou, dan weten we ongeveer hoe het gaat en dan zijn we toe aan de tweede groep en ik wil graag naar voren vragen. Maurice Spapens, Liesbeth Sjouw, Niels Jansen, Tycho Holleman en Henk van Zelst. Maurice Spapens, ook negen maanden vijf dagen zat Maurice Spapens in deze Staten. Maurice, op 24 juni 2022 was het eindelijk zover, jouw terugkeer naar de Staten, al tijdens je afwezigheid heb je van je laten horen, toen van Mei tot en met Juni 2022 een enorm kunstwerk van jou hier in de hal lag. En ik heb er een paar foto's van gemaakt, want het is prachtig. Dit grote rode hart van ongeveer 100 vierkante meter was gemaakt van lapjes die in coronatijd waren gebreid of gehaakt door een groeiende groep breiers en hakers uit Breda, Brabant, Nederland en een aantal andere landen. Dit hart was, zoals je zei, een groot hart van vrede van liefde. We nemen nu afscheid van jou als Statenlid, maar wellicht zien we je binnen afzienbare termijn terug. Je weet het niet, want hier is jouw missie nog niet klaar. Je was juist weer op vlieghoogte gekomen, je hebt je verwonderd over de veranderingen die er waren opgetreden tijdens je afwezigheid. Maar je hebt je die veranderingen ook weer eigen gemaakt. Je hebt in ieder geval laten zien dat je jezelf bent gebleven. Je hebt ook weer ondervonden dat het zwaar kan zijn om volksvertegenwoordiger te zijn. Voel je gesteund Maurice. Jij en ik zijn eensgezind als we stellen dat het debat om de inhoud en niet om de persoon moet draaien. Maurice, hartelijk dank voor jou inzet. Liesbeth Sjouw, tien maanden en zestien dagen. Liesbeth, het was in vele opzichten een bijzondere Statenperiode. Beslist bijzonder is dat ook jij, net als Paranka, tweemaal in een Statenperiode bent beëdigd. Je bent beëdigd. Op 30 augustus 2019, vertrokken op 11 december 2020 om wethouder te kunnen worden in Waalre. Dat wethouderschap eindigde rondom de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 en het toeval wilde dat er binnen de D66 fractie weer een vacature vrijkwam. Het was natuurlijk voor jou zelf, voor je fractie, maar ook voor de Staten als collectief erg prettig dat je weer kon instappen en ervaring had, ervaring had in de Staten en met je fractie. Je manifesteerde je daarbij opnieuw als een harde werker, daarbij zou ik zeggen, het motto van D66, vooruit, past jou als een jas. Als voorzitter van de lopers-groep,

Geldrop en omgeving, Logo is, vooruit, natuurlijk ook een perfecte slogan. Als enorme sportieveling zal jij de dagen hier in de Statenzaal ongetwijfeld regelmatig als lang hebben ervaren en miste je vast beweging en misschien ook wel figuurlijk. Liesbeth dank je wel voor jouw inzet. Niels Jansen elf maanden 21 dagen, Niels, jij nam de plaats in van je illustere voorganger Harry van den Berg. Harry is natuurlijk onvervangbaar, maar jij was meteen goed zichtbaar. Bijvoorbeeld, met een actieve constructieve inbreng bij themabijeenkomsten. Je betreft, je bent trots op alles wat je doet, trots op Brabant en met trots, vandaag niet, met trots droeg je graag de Brabantse stropdas, wel de goede kleur. En trots op de mensen ben je ook die zich inzetten voor de PVV. Samen met hen, wilde je werken aan een leefbaarder, mooier en betaalbaarder Brabant. Niels, hartelijk dank, voor de wijze waarop jij hier je bijdrage hebt geleverd in de Statenzaal en tijdens de themabijeenkomsten, dank je wel. Tycho Holleman, een jaar achttien dagen. Tycho, jij werd tot de Staten geroepen in de periode van de gemeenteraadsverkiezingen, je zag bewust af van het raadslidmaatschap om je zetel in de Staten te kunnen nemen, een raadslidmaatschap dat je op dat moment, vanaf jouw twintigste levensjaar al maar liefst drie termijnen had vervuld. In je maidenspeech, bij gelegenheid van de verordening grondwaterheffing maakten we meteen kennis met jouw humor en een indrukwekkend verhaal. Je zei letterlijk, voorzitter het is misschien niet logisch om iemand die als peuter bijna in de vijver van de burens is verdrongen woordvoerder water te maken, maar inmiddels heb ik die angst overwonnen en zwem ik graag als sport. Naast de zwemsport, richt je in je vrije tijd op de schaatssport, zo combineer je je passie voor reizen met het bezoeken van schaatstoernooien. Tycho, je verlaat de Staten nu weer, maar heel veel dank voor jouw inzet. Henk van Zelst, ook Henk van Zelst was een jaar en achttien dagen als Statenlid actief. Henk al tijdens je burgerlidmaatschap was je zichtbaar en erg nauw betrokken. Dat kwam onder andere tot uiting tijdens een van mijn eerste kennismakingsbezoeken met de fracties. Veel indruk heeft de bijeenkomst op mij gemaakt, die was georganiseerd in de kerk van Sprang, naast jouw woonhuis. Je maakt toen al onderdeel uit van een zorgzame fractie, die jij op handen droeg. Bij het vertrek van Herman Vreugdenhil nam jij je zetel in de Staten in. Juist, door jezelf te blijven, heb je dat met verve kunnen doen. Leider zijn van een eenmansfractie stelt je, met regelmatig, met regelmaat voor uitdagingen. Wat kun je wel en wat kun je niet doen? Je moest ook manoeuvreren om zowel de achterban van de ChristenUnie als de achterban van de SGP goed te bedienen. De laatste twee Statenvergaderingen was je je stem kwijt, een enorme handicap als voorzitter van zo'n kleine fractie. En we hebben dat samen en gepaard met enige humor die jou ook kenmerkt, goed kunnen oplossen. Je was je stem kwijt, gelukkig is hij weer terug, maar zeker niet, de jouw bekende bravoure, die heb je gehouden. Zo liet je juist bij de maidenspeech, op de dag van je installatie gewoon interrumperen. Henk we gaan je missen, jij gaat de Staten missen en het is vast een troost voor je, dat ChristenUnie-SGP zijn zetel in de Statenzaal heeft weten te behouden. Dat is ook aan jouw verdienste te danken, heel veel dank voor je tomeloze inzet. En ja, jullie weten hoe het gaat, ik vraag jullie om naar voren te komen, om de cadeaus in ontvangst te nemen.

De **voorzitter**: Dan ga ik nu verder met de volgende vijf Statenleden, Wil van Pinksteren, Carola Meeuwissen, Bart Verkade, Laura de Kin Kelder en Eric de Bie. Wil van Pinxteren, een jaar, een maand, 25 dagen. Wil, opnieuw iemand die het gelukt is, tweemaal in deze periode beëdigd te worden. Voor jou geldt, dat het kwam doordat je mee mocht draaien in het college. Wat heb je daarvan genoten en wat baalde je toen de politiek onverbiddelijk en hard bleek te zijn en men na het opnieuw vallen van de coalitie, jou niet aan boord hield. En hoewel, het is een algemeenheid, niet aan te raden is om eenmaal gedeputeerde af, weer terug te keren naar de Statenzaal, heeft het bij jou zeker niet tot ongelukken geleid, constateer ik. Je uitte je trots bij de totstandkoming van het beleidskader levendig Brabant, waaraan je inderdaad in je tijd als gedeputeerde gewerkt hebt. Je benutte de gedane inzichten en inbreng in de korte rol die je hebt mogen vullen als voorzitter van het platform integriteit. In je Statenwerk, was je veel bezig met het contact maken met de maatschappij. De brug naar jongeren bouwen, ging jou met je achtergrond in het onderwijs in het bijzonder goed af. Dat viel in februari 2019, toen nog griffie-medewerker Peter Weyers al op, met Wil erbij lopen de

scholenbezoeken als vanzelf. Heel bijzonder dat jij een Peter uiteindelijk een duo vormde, doordat Peter jouw bestuursadviseur werd. Wil, het is een zeer bijzondere Statenperiode geweest waarvan jij, denk ik, ook genoten hebt. Ondersteund door goede fractiemedewerkers en burgerleden, heb jij het geluid van lokaal Brabant goed laten klinken in deze Statenzaal en ook tijdens de Collegevergadering overigens, dank je wel. Carola Meeuwis, een jaar, vier maanden, 24 dagen, Carola. Bij het aanvaarden van jouw zetel ging je niet over een nacht ijs. Je bent trots op wat je hebt opgebouwd met je eigen adviesbureau. Je voorzag geen concurrentie in tijd, maar was wel alert, op wat, politiek met je kan doen, als mens en als eigenaar van een bedrijf. Je maidenspeech volgde precies een jaar na je installatie, tijdens de begrotingsbehandeling. Je liet zien, dat het ongemakkelijk had gevoeld om midden in coronatijd geïnstalleerd te worden in de Bois le Duc zaal op anderhalve meter afstand en zonder publiek of gasten. Maar ook, dat het in die tijd lastig was je snel thuis te voelen in de Staten. Jij en ik, hadden in die tijd veel oogcontact, want je zat bijna helemaal vooraan in de collegezaalopstelling in die zaal. Het coronajaar, in de Staten bracht je veel bewondering en verwondering over de thema's waarmee de provincie te maken krijgt en de wijze waarop daardoor PS mee aan de slag wordt gegaan. Carola, hartelijk dank voor jouw inzet. Bart, Bart Verkade, een jaar, acht maanden en dertien dagen. Bart, je bent een veelzijdig mens, als ondernemer in de binnenvaart, schipper, bestuurder, docent en adviseur ben je flink aan de bak. Daarnaast neem je de tijd voor studie. Hagar Rooyakkers werd benoemd tot gedeputeerde en dat bracht jou in de Staten. Op intelligente en vriendelijke wijze diende je de Staten met je expertise op het gebied van financiën. Op 11 februari 2022 werd jouw echtgenote, geïnstalleerd als burgemeester van Voorst. Mooie gemeente. Uiteraard volg jij haar nu en heb je niet je niet meer verkiesbaar gesteld voor Provinciale Staten van Noord-Brabant. Je blijft ongetwijfeld op andere wijze je talenten benutten en je inzetten voor de samenleving, dankjewel Bart. Laura de Kinkelder, een jaar, acht maanden, dertien dagen. Laura, per juli, juli 2021 mag jij je Statenlid noemen. Je kwam binnen, midden ook in coronatijd, hetgeen ook niet makkelijk moet zijn geweest. Gelukkig wist je weg, naar de Griffie al snel te vinden. Je bent vanuit overtuiging volksvertegenwoordiger, vanuit die overtuiging heb je je keren, vele keren ingespannen om zogenoemde gasten van de Staten te ontvangen. Om zo aan burgers uit te leggen wat een Statenlid doet en hoe de Staten functioneren. Zoals ook op je profielpagina staat, houd je heel erg veel van lezen, het liefst, liefst lees je Harry Potter. Maar graag willen lezen, kwam zeker ook van pas bij de voorbereiding van je maidenspeech die je hield op de dag van je installatie over de verordening treasury. Dat zal aardig wat leesvoer geweest zijn. Je verlaat de Staten nu, maar ik ben ervan overtuigd dat je je met je Limburgse evenknie, blijft inzetten voor de elektrificatie van de Maaslijn. Van groot belang voor jou, als trotse inwoner van het land van Cuijk. Laura, dank voor jouw inzet. Erik de Bie, een jaar, acht maanden, 27 dagen. Erik, nog zo'n terugkomer. Via de Staten, belandde je, voor Forum voor Democratie, in het college. Daar heb ik je leren kennen als een man met een heel goed gevoel voor humor en met een gezonde dosis zelfrelativering. En bovenal heb ik je leren kennen als een heel prettig mens. Direct na je terugkomst in de Statenzaal, splitste je je met je twee collega's af en ging verder onder de vlag Groep de Bie en ging je voort met het avontuur in de Staten. De jurist in jou, werd immer weer zichtbaar, rustig, gedecideerd en een man met een missie, zijn woorden die eraan toegevoegd kunnen worden. Je hebt jezelf nooit overschreeuwd, je sloot je aan bij BVNL, de verkiezingen bepaalden dat het Statenavontuur hier nu ophoudt. Erik dank voor al jouw inzet voor onze provincie.

De **voorzitter**: Ik sta te wachten op de cadeaus. Ik zou de volgende mensen naar voren willen vragen. Suat Kutlu, Bettine van Boxel, Chris Spooren, Taner Karaaslan en Marcel Thijssen. Alleen. Alsof jullie gebeld hebben over de kleurencombinaties, met jou in het midden. Maar ik begin met Suat Kutlu, twee jaar, drie maanden, achttien dagen. Suat, je werd op 11 december 2020 in een coronajaar geïnstalleerd in een digitale vergadering. Wat een bijzondere omstandigheid, ondanks je herstart in coronatijd kon je hier aardig snel je weg vinden. Immers, je was eerder Statenlid van eind 2013 tot aan maart 2019. En nog altijd ben je met enorme drive ook voorzitter van het bestuur van Stichting Aylie, een stichting zonder winstoogmerk. Deze stichting wil een toonaangevend vakantie-

en recreatiepark realiseren voor mensen met een ernstige beperking en hun mantelzorgverleners. Hier in de Staten, heb je vooral je focus gehad op het openbaar vervoer. Daarbij toonde je je een groot voorstander van experimenten met goedkoop OV. Je hebt ook in deze periode je laten gelden als iemand die niet snel tevreden is. Ik ga er evenwel vanuit dat je uiteindelijk wel een goed gevoel aan deze Statenperiode overhoudt. We zijn in ieder geval dankbaar, voor jouw inzet, dankjewel. Bettine van Boxel. Op dezelfde dag als Suat, twee jaar, drie maanden en achttien dagen geleden op 11 december 2020, werd je geïnstalleerd. Voor jou geldt dan weer, dat je dat deed, in een verder lege Statenzaal. Ook jij hebt je enorm ingezet, samen met Suat, versterkte de fractie na het vertrek van jullie voorman Arend Meyer en Liesbeth Sjouw. Vanaf het moment dat de coronamaatregelen geen hindernis meer vormde, had je er zichtbaar plezier in. Je bent naar de Staten gekomen. Om een gezond Brabant, in de breedste zin door te kunnen geven aan de volgende generaties en daaraan bij te dragen in Brabant en om Brabant financieel gezond te houden. Vanuit jouw controle-expertise is het vanzelfsprekend dat jij je inzet op de controle van de financiën van de provincie en het inzicht in deze financiën, wilde je vergroten voor het bredere publiek. Geboren en getogen in Oss, zit Brabant in jouw hart. De kiezer heeft gesproken en jouw vijfde plek op de lijst voor D66 bleek niet voldoende om jouw missie voort te zetten. In ieder geval, nu nog niet. Democraat als jij bent, in hart en nieren, leg je je bij dit gegeven natuurlijk neer. Nou ja, wat moet je ook anders? Het verbaast niet dat je daarbij de woorden uitsprak, ik blijf me wel inzetten voor Brabant, voor Oss en zeker ook voor D66. Dank je wel, Bettine. Chris Spooren we zijn bij, twee jaar, elf maanden, zeven dagen. Chris, ook jouw komst naar de Staten had een verdrietige aanleiding. Bij zijn installatie, vier jaar geleden was Rinus van Weert, steun en toeverlaat van Jan Frans Brouwers, nog hoopvol over zijn gezondheid. Maar op 23 februari 2020 kwam hij na een kort en heftig ziekbed alsnog te overlijden. Jij was burgerlid en op 2 april werd je geïnstalleerd als Statenlid. Vervolgens heb jij flink geworsteld. Je ontdekte dat je niet meer thuis voelde bij 50PLUS. Je hebt veel wakker gelegen van deze situatie en uiteindelijk je gevoel naar het CDA gevolgd, daar was de nieuwe coalitie die toen gebouwd was, werd, wel gelukkig mee, maar het was je eigen authentieke drijfveer die je deed overstappen en je plek deed vinden binnen de CDA-fractie. Na dit avontuur en na een lange staat van dienst bij het Waterschap, kies je nu bewust voor een leven buiten de politiek. Geniet van de nieuwe tijd die nu aanbreekt, dank je wel. En dan, dames en heren, maken wij een sprong in de tijd en we gaan naar drie maanden, drie jaar, negen maanden en vijftien dagen. En, eens even kijken. Oh ja, dat klopt, ja, ja maar het is een heel systeem hè.

De **voorzitter**: Taner Karaaslan, Taner, jij was in deze periode een van de prominente technische voorzitters. Je hebt enorm veel themabijeenkomsten voorgezeten en als je onderdeel bent van een grotere fractie, in dit geval de VVD, kan het wat langer duren voordat je aan je maidenspeech toe bent. Na een jaar en een week was het zover. Je hoopte de eer en het genoegen te hebben die onder het voorzitterschap van mijn voorganger te mogen uitspreken. Maar ja, net die dag was hij er helaas niet op 19 juni. In je maidenspeech verpakte je een klacht over de lange duur van de vergaderingen en je deed daarom een oproep aan je collega's zich te focussen op de inhoud en je pleitte vervolgens, namens je fractie, om in te stemmen met het voorstel tot het aanbouw, tot een aandeelhouderslening aan injecties. Je was je ervan bewust, dat het om heel veel geld ging, maar raadde de Staten aan vooral te kijken naar het rendement, dat de lening zou moeten opleveren. Buiten de Staten dagen was je regelmatig op bezoek bij je moeder in Turkije. Het toeval wilde dat je er ook was, op het moment van de verschrikkelijke grote aardbeving in het weekend van 4-5 februari dit jaar. Gelukkig geen persoonlijke verliezen in jouw familie. Je hebt met je zoon wel enige nachten in je auto moeten doorbrengen. En je hebt gezien wat er in Turkije gebeurde. Dat heeft grote indruk op je gemaakt. Taner, sterkte met het verwerken van deze uiterst heftige gebeurtenis en met jouw bijdrage aan de wederopbouw van de getroffen gebieden. En uiteraard ook heel veel dank voor jouw inzet voor de Staten. Marcel Thijssen, ook drie jaar, negen maanden en vijftien dagen was Marcel Thijssen actief als Statenlid. Marcel, met de installatie van het eerste college kon jij intreden maken in deze Statenzaal. Je hebt niet kunnen bevroeden, hoe roerig deze periode zou worden. Dat

het er soms hard aan toe kan gaan in de politiek, dat wist je wel. Je was al jong geïnteresseerd in de politiek en volgde in die tijd nauwgezet de debatten tussen Joop Den Uyl en Dries van Agt. Als inwoner van Beers, bij Cuijk, maakte je je druk, om de grote drukte op de A73. Zo meldde je onder meer in een interview in de Gelderlander op het moment van je aanstelling hier. En ik weet niet of het in die periode daadwerkelijk gelukt is veel kopjes koffie met Kamerlid Ronnes te drinken. Maar van die koffie is het ongetwijfeld veelvuldig gekomen, nadat Erik hier was geland. Ik ga ervanuit dat je later, als je toe bent aan het schrijven van je memoires, vooral zult zien dat je een hele interessante tijd in deze Staten hebt gehad. Ik kan me voorstellen dat je op dit moment vooral terugdenkt aan de heftige debatten, hier in de Staten en ook denk ik in jullie fractie. Dat bracht jou overigens nimmer van slag, althans niet dat wij dat in de Staten hebben kunnen zien. Altijd stond professionaliteit voorop. Je was een uitermate kundig voorzitter van de Commissie sturen en verantwoorden. Met ondersteuning van Janneke Oosterhuis heb je de ontwikkeling binnen de commissie begeleid, een sterkere visie op de wijze, waarop de Staten hun kaderstellende en controlerende rol kunnen pakken. De nieuwe commissie zal daar zeker haar vruchten van kunnen plukken. Veel dank Marcel.

De **voorzitter**: Ja, dames en heren, het zijn best wel veel toespraken en voordat ik verder ga met het toespreken van de volgende vijf Statenleden, maak ik graag ruimte voor een kort intermezzo. Want ik kan me zo me voorstellen dat, nou ja, het best wel een inspanning is om zo lang naar mij te luisteren. Een muzikaal intermezzo om precies te zijn. Ik wil u graag voorstellen aan het Brainport Riet Quintet en dat bestaat uit, Maaike Film op hobo, Sabine Jongerius op klarinet, Mike van Gils op fagot, Marijn Rombout op basklarinet en Luc Meeuwissen op saxofoon. Een link tussen de achternaam Meeuwissen en Brabant is natuurlijk snel gelegd, maar daarmee zou ik u qua repertoire op het verkeerde been zetten. Ik heet het quintet in ieder geval van harte welkom in de zaal, waarin de moeder van Luuk Meeuwissen menig uur doorbracht en ik vraag uw aandacht voor een fijn muzikaal intermezzo. Ga jullie gang.

De **voorzitter**: Dank jullie wel, heel mooi. Ja dat ik nou allemaal papier op de grond gooi, maar, maar ondertussen kan ik de volgende mensen wel vragen om naar voren te komen, Jürgen Stoop, Coen Hendriks, Loek van Wely en Robert Janssen. Edith van Wijk is afwezig, maar ik spreek haar wel toe. Dat is ook op met haar afgestemd. Maar dat komt zo meteen wel. Ik begin met Jürgen Stoop. Jürgen, jij werd op dezelfde dag als je collega's Taner en Marcel geïnstalleerd. Ook jij hebt dus eenzelfde roerige periode beleefd. Na enige tijd ben jij als technisch voorzitter ingestapt en hebt ook veel themasessies voorgezeten. Je staat bekend als een zorgzaam en veelzijdig mens, zorgzaam bijvoorbeeld in je relatie met je jongste zoon, die een verstandelijke beperking heeft en op wie je heel trots bent. Je bent oprecht dankbaar voor dit kind, dat jou veel leert over de essentie van het leven. Ter geruststelling van je oudste zoon, ook op hem, ben je heel trots. Je maakt veel kilometers door Nederland, vanwege je kinderen, maar ook vanwege je geliefde in Den Haag. Onderweg, verslind je hele series luisterboeken, onderdeel van jouw veelzijdigheid, die zich verder bijvoorbeeld uit in je voorzitterschap van Popkoor You Name It! en als bestuurslid van de Bergse ambtenaren Revue. Nou, als Statenlid ben je vooral serieus zichtbaar geweest. Hoewel we heus wel wat gezien hebben van je goede gevoel voor humor. Heel veel dank, Jürgen. En dan gaan we naar diegenen die exact vier jaar geleden zijn geïnstalleerd. Vier jaren, een dag geleden om precies te zijn, Coen Hendriks. Ja nou komt het. Vier jaar en een dag Coen. Zo waarlijk helpe mij God almachtig. Het zijn serieuze woorden, Coen, wij kennen elkaar al een tijdje en ik ken jou als trotse inwoner van Boerdonk, een dorp waar door de kracht van haar inwoners de kroeg kon blijven en de leefbaarheid geborgd wordt. Je was lid van de gemeenteraad van Veghel toen ik daar burgemeester was. Jouw liefde voor het dorp begrijp ik overigens goed, ook ik hou van Boerdonk. Coen, je bent van nature wat onrustig en dat is niet de observatie hier. Maar ik weet toch ook in ieder geval dat je moeder dat ook vindt en onze vergaderingen hier vond je dan natuurlijk ook veel te lang duren. Daar heb je overigens niet helemaal ongelijk in. En het bloed kruipt waar het niet gaan kan, want je bent met politiek opgegroeid. Ik noemde je moeder al, zoals raadslid, voor het CDA. Je bent iemand die zeer

betrokken is en dat blijkt ook naast je Statenwerk, bijvoorbeeld uit jouw inzet voor de ontwikkeling van het Kloosterkwartier. Je stopt nu als Statenlid, maar je maatschappelijke inzet blijft, voor Brabant, voor Boerdonk in het bijzonder. Dank je wel Coen. En ik zou nog veel meer kunnen vertellen, maar dat doe ik niet, gelukkig zegt hij. Edith van Dijk, vier jaar, een dag, Edith, jij bent vandaag niet aanwezig. Maar, ik ga ook jou toespreken, zo hebben we afgesproken. Net als Coen heb jij de volle Statenperiode in de Staten gezeten. En zo hoort het eigenlijk ook. Je hebt je werk hier met vlijt en zeer gedegen gedaan en kreeg zelfs de kans om na het vertrek van Martijn de Kort, de rol van fractievoorzitter te vervullen. Als Statenlid en ook in je rol als fractievoorzitter kwam je zelf bewust over en je kwam ook goed op voor jezelf. Soms maakte je pijnlijk duidelijk dat de maatschappij nog niet als vanzelfsprekend rekening houdt met mensen met een beperking, in jouw geval een gehoor beperking. Gelukkig, was je wel zeer tevreden over de audio-video middelen, bijvoorbeeld hier in de Statenzaal. Met verve heb jij het PvdA-geluid hier in deze zaal laten horen. Je hebt laten zien, dat ook als je een gehoorbeperking hebt, je gewoon mee kan doen aan een debat. Edith, een enorm belangrijk wapenfeit over jou, is jouw motie die leidde tot het corona herdenkingsgedicht van Elianne van Elderen. Het gedicht, er zijn nog steeds mensen die je naam fluisteren, werd op 5 november 2021 voorgedragen tijdens de Provinciale Statenvergadering. Het was muisstil tijdens deze indrukwekkende voordracht. Edith, hartelijk dank voor jouw inzet. Loek van Wely, Loek, jouw voornaamste reden om in de politiek te gaan, is dat je graag moeilijke vraagstukken oplost. Ja, van een wedstrijdschaker geloven we dat zeker. En met die motivatie was je uiteraard hier aan het goede adres. Je bent ingestroomd in een Statenperiode waarin complexe zaken gaandeweg de rit nog ingewikkelder bleken. Bijvoorbeeld, ook de conditie waaronder hier vergaderd moest worden. Ik heb er aan het begin van dit agendapunt al het nodige over gezegd. Net als Alexander, combineerde je het Statenlidmaatschap met dat van de Eerste Kamer. Nadat er gerommel was ontstaan bij Forum van Democratie heeft je dat vast voor extra dilemma's gesteld. Loek, bij veel betrokkenen, nou hij, het valt wel mee, zie ik. Loek, bij veel betrokkenen sta je vooral bekend als het Statenlid dat een goede en constructieve inbreng had bij de Commissie Sturen en verantwoorden en ook de werkgroep Indicatoren. Hartelijk dank daarvoor. Robert Jansen, ook jij Robert bent de gehele Statenperiode actief geweest voor onze Staten, in het dagelijks leven werkzaam bij de Rabobank, is het logisch dat jij dicht op het thema economie zat en ook wel een logica dat je penningmeester van jouw fractie was. Op 19 juni 2020 sprak jij je uit over het actieplan arbeidsmarkt en daar liet jij je hart spreken. Brabant zal en moet haar talenten en kennis behouden en benutten. Je was lid van de Commissie Sturen en verantwoorden en hebt sterk bijgedragen aan de mooie ontwikkeling die deze belangrijke commissie heeft doorgemaakt. Meteen in mei 2019, was je nauw betrokken bij de aanbesteding van het dossier controle jaarrekening PS door de accountant. En werd meteen het maximale van je tijdsbesteding gevraagd. Regelmatig bereidde je je Statenwerk voor in de fractiekamer van de VVD. Zodoende had je nauw contact met de griffie, het persoonlijke contact met hen vond je altijd belangrijk. Ook bij jou, zal de coronatijd verminderd werkplezier hebben gegeven. Maar je goede gevoel voor humor, is blijven bestaan. Zo merkten we bijvoorbeeld tijdens de Statenvergadering van 14 oktober 2022, waarin je in je eerste termijn door Nico Heymans, who else, werd geïnterrupteerd. Nico kwam met een voorbeeld, over meneer en mevrouw Jansen, je stelde meteen dat je die meneer en mevrouw Jansen goed kent, maar je met de genoemde Fiat Panda, minder goed je kunt identificeren. Robert, dank voor jouw harde werk voor de staten.

De **voorzitter**: Ik wil graag naar voren vragen, Frank Duijs, Michael de Bekker, Anne-Miep Vlasveld, Joris van den Oetelaar en Camiel van de Meeren. Frank Duijs, vier jaar, een dag, Frank, ook jij werd op 28 maart 2019 geïnstalleerd. Je was een van de negen heren die namens Forum voor Democratie zitting nam in de Staten. En gaandeweg de rit splitste je met Loek en Willem af en ging je verder onder de vlag van de groep Rutjens. Je maidenspeech kwam nog onder de vlag van Forum. Ook het Statenvoorstel onteigening ten behoeve van de realisatie van het provinciaal inpassingsplan Leegveld in Deurne. Het politieke werk smaakte kennelijk naar meer. Want in Oss ben je inmiddels als fractievoorzitter actief, voor dynamisch democratisch Oss, je had dat natuurlijk heel graag met Loek

willen doen, maar vooralsnog vorm je een eenmansfractie. In deze Staten, was je regelmatig actief als technisch voorzitter. Je hebt je echt ingezet, dank daarvoor. Michael de Bekker, vier jaar, een dag. Michael de Bekker, om precies te zijn, want de definitieve uitslag is helder Michael Boon blijft in onze Staten. Michael, reizende vanuit Bergen op Zoom heb jij, in dit huis, veel vergaderingen bijgewoond. Ook jouw maidenspeech volgde binnen redelijke termijn, je mocht je op 8 november 2019 uitspreken over het Statenvoorstel, voorstel voor een klimaatakkoord, je gaf duidelijk blijk, van juist niet akkoord te zijn. Je speech ging dan ook gepaard met een viertal moties. Hierin is echt politiek handwerk gaan zitten. Met jouw achtergrond als Financial controller, heb je daar vast ook wel een beetje van genoten. De tijd die je nu, naast je drukke baan, gaat overhouden, kun je natuurlijk besteden aan je vrouw en dochter, maar ook extra investeren in de Bergse politiek. Veel plezier daar, veel dank, dank voor jouw inzet en graag tot gauw. Iets met de nieuwe burgemeester hé? Anne-Miep Vlasveld vier jaar en een dag Anne-Miep, jouw entree in de Statenzaal was zeer bijzonder. Met een dikke buik, zwanger van je jongste zoon, deed je op 28 maart 2019 je belofte, je was tot je eigen verbazing, met voorkeurstemmen in de Staten gekozen. Aan je zoon, kun je zien, wat vier jaar zijn. Hij gaat binnenkort alweer naar school. Met Marco aan je zijde en ook met behulp van Paranka, maakte je snel het Statenwerk eigen, daarbij en dat is een groot compliment waard, bleef je nadrukkelijk jezelf. Mede doordat je in plaats van Marco zitting had in de vertrouwenscommissie, was je entree bij het Presidium na het vertrek van Marco drempelloos. Je stond daar toen al bekend om de eigen kijk die je hebt op dingen en hoe verrassend nuttig het kan zijn om die ook uit te spreken. Jij kijkt regelmatig op geheel eigen wijze naar de wereld. Door dat te benoemen draag je bij aan verrassende inzichten bij anderen. Je bijdrage tijdens de laatste heidag zal ook niemand zijn ontgaan. Die had je wel verwacht hè. Als je meerdere kleuren klei bij elkaar voegt, krijg je altijd bruine klei. Anne-Miep, de verkiezingen waren spannend en voorlopig nemen we afscheid van je. Wat het voordeel heeft dat je je als raadslid op jouw thuishaven Tilburg kunt concentreren, dank je wel. Joris van de Oetelaar, vier jaar en een dag. De laatste der Mohikanen, in deze periode voor Forum dan. Nog de afsplitsingen, nog de lijstuitputting leek jou te kunnen deren. Steevast met een lach, verscheen je op het Provinciehuis. We kunnen niet zeggen dat je het met extreme inspanning hebt gedaan, maar, maar je bleef wel gaan voor je partij. In je laatste bijdrage frommelde je er zelfs nog even wat partijreclame in. Met de griffie onderhield je goed contact en je verbaasde, afscheidnemend Loco Griffier Miriam van Kampen door speciaal voor haar naar het Provinciehuis te rijden met een afscheidscadeau. Ik haast me namens de griffie te zeggen, dat de griffie ook zonder dat soort gebaren, voor iedereen zijn best doet. Maar het was natuurlijk wel een heel mooi moment waarop we vooral de mens Joris hebben gezien. Je hebt ongetwijfeld van alle avonturen in deze Statenperiode ook genoten, want dat hebben we namelijk gewoon gezien. Dank je wel, Joris. Camiel van der Meeren, vier jaar, een dag. Camiel, ook voor jou waren de afgelopen vier jaar natuurlijk memorabel, meer in de privésfeer, omdat in mei 2019 jij en Daniëlle de trotse ouders werden van Suus en in februari 2021 werd zoon Job geboren. Verder droeg jij ook bij, aan het kleiner worden van Forum voor Democratie hier in de Statenzaal. Door onder de vlag van de Groep de Bie verder te gaan in de Staten. Met enige regelmaat trad je na verloop van tijd op als voorzitter van themabijeenkomsten. Je Statenwerk deed je serieus, vanuit een heldere drijfveer en met goede intenties. Als zaken goed waren, benoemde je dat ook. Zo sloot je je maidenspeech op 5 juni 2020 over de omgevingsdiensten af met een compliment aan de omgevingsdiensten. Je verzekerde je collega's ervan dat een overheid-percentages wellicht veel lijkt, maar dat veel particuliere entiteiten en ondernemingen met vergelijkbaar bedrijfsprofiel, dergelijke complexe materie en korte bestaansduur, jaloers zullen zijn op zulke cijfers. Je sprak uit volop vertrouwen te hebben in een slagvaardige en efficiënte bedrijfsvoering van de drie omgevingsdiensten. Kritisch en fair, dat is het visitekaartje, dat jij achterlaat, dankjewel.

De voorzitter: En dan zou ik nu naar voren willen vragen, Kees de Heer, Walter Manders, Anne van Diemen, Ine Meeuwis, Nurettin Altundal en Willemieke Arts. Kees de Heer, vier jaar, negen maanden. Kees, jouw toetreding tot de staat dateert al van voor deze Statenperiode. Jij kwam in september 2017 plotseling in de Staten toen Marianne van der Sloot met zwangerschapsverlof ging;

op 29 juni 201, kwam je voor vast in de Staten. En je gezondheid is geen gegeven en wat hebben wij een bewondering voor het feit waarop je daarmee omgaat. Je ambities en loyaliteit aan het CDA, wel. Je maidenspeech kwam nog tijdens je tijdelijke lidmaatschap van de Staten bij de behandeling van het Statenvoorstel Logistics Community Brabant. Daar liet je je van je nuchtere en ironische kant zien. Je zei, dit is mijn zogenaamde maidenspeech en de ironie wil dat het ook mijn laatste optreden is in Provinciale Staten voor deze termijn. Want het was een tijdelijk lidmaatschap tot 30 november. Ik weet niet of dat het beste gesternte is om een maidenspeech onder te houden, maar ik doe het er gewoon mee. Je hebt hier je handen uit de mouwen gestoken en na het vertrek van Anky de Hoon werd je door je fractie tot fractievoorzitter aangewezen. Geen gemakkelijke taak in ongemakkelijke tijden, maar voor die verantwoordelijkheid liep jij niet weg. De kiezer heeft nu gekozen en dat betekent voor dit moment dat we afscheid van jou nemen. Je hebt een bijzondere periode in de Staten meegemaakt. Onvergetelijk, veel dank voor jouw inzet. Walter Manders, vier jaar, negen maanden, veertien dagen. Walter, ook jouw installatie dateert van voor deze bestuursperiode. Op 15 juni 2018 kwam jij in de Staten. Een jaar later je maidenspeech over het initiatiefvoorstel referendumverordening Noord-Brabant. De griffie had dit even niet scherp, want had op de lijst nog te houden maidenspeeches alleen namen genoteerd van mensen die in de periode 2019-2023 zitting hadden genomen. Aanvankelijk waren er geen bloemen, maar ik geloof dat dat uiteindelijk toch nog goed is gekomen en vandaag helemaal. Als woordvoerder landbouw en gezondheid verscheen in 2021, een opiniestuk van jou over kweekvlees, een onderwerp dat jouw aandacht had en dat je op die manier onder de aandacht van een breder publiek wilde brengen. Je wenst Brabant het eerste kweekvleesrestaurant van de wereld, met producten van onze eigen, innovatieve Brabantse boeren. Deze publicatie en de thema's van jouw woordvoerderschap houden ongetwijfeld verband met en jouw opleiding en het raadslidmaatschap dat je zo'n tien jaar vervulde in Boekert Boekel en Gemert Bakel. Kort voor genoemd op een opiniestuk. Op 7 juni 2021 kwam je fractie weer bijeen op het Provinciehuis. We hadden elkaar acht maanden lang niet meer in levenden lijve gezien, maar nu waren er slingers, taart en pizza. Een simpele kleine vergadering die in een digitale setting in een half uur zou zijn gebeurd, werd een gezellig anderhalf uur op het Provinciehuis, op anderhalve meter afstand. De griffie, je weet ook echt alles hè. Walter, ook jij hebt je handen flink uit de mouwen gestoken als Statenlid. Vanaf juli 2019 was je regelmatig actief als technisch voorzitter. Als Statenlid had je een sterke focus op gezondheid. Dat kan ook niet anders. Met je studie geneeskunde in je achterzak. Je laat de Staten nu los. Dat betekent weer meer aandacht voor je passie, dansen en je kinderen, je kleinzoon en het nieuwe kleinkind dat op komst is. Daarvan ga jij genieten. Dat staat vast, dank je wel. Anne van Diemen vijf jaar, twee maanden en veertien dagen. Anne, jij bent een persoon die nuchtere politiek voorstaat, je maakt dingen niet groter dan nodig, je hebt je passie voor de politiek doorgegeven aan jullie zoon, Mike. De liefde voor politiek en specifiek voor GroenLinks komt dan ook van diep. Jouw maidenspeech op 8 september 2018 ging over, zoals jezelf opmerkte, een heel mooi onderwerp, de windenergie. Als woordvoerder ruimte en energie etaleerde je een sterke visie op dit onderwerp. Politiek ervaren als je was, werd je al snel aan het lijstje met technische voorzitters toegevoegd. In die rol, liet je zien een snelle denker te zijn, erg goed te kunnen samenvatten en met humor en met verve de rol van voorzitter goed neer te zetten. Je woont in het mooie Cuijk en dat is de reden dat wij elkaar ook kenden van voor mijn intrede hier. Als raadslid en fractievoorzitter in Cuijk voelde je je, vanaf 2006 in de raadszaal, al helemaal thuis. Zelfs als eenmansfractie wist je je stempel te drukken. En dat heb je ook hier in de Staten gedaan. Anne, heel veel dank. Ine Meeuwis, zeven jaar, kijk nu begint het echt ook hè, zeven jaar, tien maanden, zeven dagen. Ine, we maken een stap in de tijd want jij zit al sinds Mei 2015 in de Staten, je hebt veel gezichten zien gaan en komen. Juist in jouw fractie veranderde er behoorlijk wat, ook in jouw privéleven. Overigens veranderde er het nodige, je getalenteerde zonen vlogen uit en jij en Pieter verhuisden naar een zogenaamde duurzame woning waar regelmatig iedereen welkom is, om te kijken hoe je dat nou precies doet. Op vrijdag de 13e van het jaar 2015 hield jij je maidenspeech over het beleidskader Erfgoed. Een vraag die je daarin stelde was, hoe de Staten hun volksvertegenwoordigende en controlerende rol goed kunnen blijven vervullen. In coronatijd was dat

nadrukkelijk ook een vraag voor jou. Je beantwoordde die vraag deels door ook in die tijd op zoek te blijven naar het echte contact, je zorgde dat er gewandeld werd, want als geen ander had jij in de gaten dat het echte contact ertoe doet en dat dat niet verloren moet worden. Ine, je bent lang op het politieke toneel te vinden geweest. Ik heb mij laten influisteren, dat je wel 27 begrotingsbehandelingen hebt meegemaakt. Die ervaring was aan jouw handelen hier af te lezen. Maar vooral ook je ijver, je inzet was enorm, of het nu ging om het leiden van je fractie of je inzet bij het platform integriteit, je deed het niet vanuit je luie stoel en je liet de worstelingen zien, waar je als politicus mee te maken kan krijgen. Je koos altijd voor of tegen, maar vaak voorzien van een genuanceerde onderbouwing. Ine, je hebt je hier gemanifesteerd als een ervaren politica en zeker ook als een warm, betrokken en bevlogen mens. Dank je wel voor jouw inzet al die jaren Ine. Nurettin Altundal, twaalf jaar, negentien dagen. Nurettin, nu maken we helemaal een sprong in de tijd. Jij bent geïnstalleerd op 10 maart 2000 en elf meer dan een decennium, zat jij in deze Staten. En de griffie had het even moeilijk met het aandragen van al jouw wapenfeiten, want niemand van de griffie was in de periode 2011-2015 werkzaam bij de griffie. En Nurettin, er is in de archieven geen tekst van jou aangetroffen die is betiteld als maidenspeech. Maar, we zijn ervan overtuigd dat de woorden die je uitsprak op 9 december 2011, die status moet worden toegekend. Het ging over een onderwerp, dat jou als vakbondsbestuurder FNV, nauw aan het hart ligt, een Staten voorstel Oss Life Science Park. Ja hè, je sprak namens de SP je opluchting uit, over het feit dat de commissie van wijzen had geconcludeerd dat het Life Science Park een haalbare zaak is. Tja, dat is natuurlijk mooi als je langer in de Staten zit, dan krijg je ook de kans om in die rol te volgen of zo'n commissie van wijzen het bij het rechte eind heeft gehad. Nurettin, je hebt zo langzamerhand zelf ook de wijsheid in pacht. In 1975 in Nederland gearriveerd, sta je ook in je rol van vakbondsbestuurder midden in de samenleving. Je voelde je al vroeg aangetrokken tot de politiek, in het memorabele jaar 2000 trad je toe tot gemeentepolitiek als raadslid voor de Partij van de Arbeid. Je was het uiteindelijk niet eens met de koers van die partij, in 2006 zeg je je lidmaatschap van de PvdA op om dus in 2011 voor de SP, je zetel in de staten in te nemen. Welbewust kies je er nu voor om je maatschappelijke betrokkenheid buiten de politieke arena te doen gelden. Ter voorbereiding hierop volgde je een Commissarissenopleiding. Nurettin wat heb je lang in deze Staten gezeten. Heel veel dank. Willemieke Arts, zestien jaar, veertien dagen. Dus weer een enorme sprong, Willemieke, jij zit in de Staten sinds 2007. En beste mensen daar mag je best wel voor applaudiseren. Terwijl, als geboren en getogen Eindhovense, ging op 1 februari 2008 jouw maidenspeech over de vaststelling van nieuwe Waterschapreglementen. Zoals een collega van je in een maidenspeech opmerkte, voor sommige zaken moet je hier een lange adem hebben. Want volgens mij is er onlangs een nieuw ei gelegd over de geborgde zetels. En ik denk eerlijk gezegd dat het gesprek daarover, nog steeds niet is gestopt. En van lieverlee ging je focus van financiën naar het busvervoer en de bereikbaarheid van de kleine kernen. Eindhoven Airport was ook altijd op je vizier. Maar daartoe had je thuis ook een strijder klaar zitten. Jouw eerste contacten met de SP dateren uit de tijd dat je in Nijmegen, Duits en algemene taalwetenschappen studeerde. Rond 1980 keerde je weer terug naar Eindhoven. Waar je met enige onderbrekingen 25 jaar les hebt gegeven. Ook jij, stond en staat dus midden in de samenleving, het leverde je een duidelijke visie op die samenleving op. En die visie nam je ook altijd mee naar de Statenzaal. De SP en de missie waarvoor de SP staat, zit diep in jouw hart. En dat hebben we ook altijd, zeker ook bij interruptiemomenten, kunnen merken. Willemieke, ontzettend veel dank.

De **voorzitter**: En dames en heren, u begrijpt al wel, de vergadering is redelijk vergevorderd, maar we zijn er nog niet. In de afgelopen periode functioneerde ook een vijftal burgerleden. Te weten, John van Grinsven, Jan van Groos, Joost van Huijgevoort, Thomas van Hulsel en Henry Liebrechts. En om onze dank aan hen te onderstrepen, bied ik ook graag hen een welgemeend bloemetje aan en ik vraag ze naar voren te komen.

De **voorzitter**: Ja, daarmee zijn wij vrijwel aan het einde gekomen, van het afscheid van de Statenleden en daarbij wil ik in de afronding zeker nog de aandacht vestigen op alle inzet die

gepleegd is door de technische voorzitters en de voorzitter van het platform integriteit en natuurlijk ook door de vicevoorzitters, een inzet ten behoeve van een goed functioneren van de Staten. Het zijn van Statenlid, en dat realiseer ik me altijd heel goed, is een hele taak op zich en het is fijn en praktisch noodzakelijk dat er Statenleden zijn op wie een extra beroep kan worden gedaan en als je een grotere fractie zit, is dit vaker haalbaar en ook als je al wat langer Statenlid bent. Niettemin, zijn het pittige extra taken. En met een geschenk van luxe chocola wil ik de technisch voorzitters graag bedanken. En ja, ik ga de halve zaal noemen maar ik vraag u toch eventjes naar voren te komen om dat op te halen. Bettine van Boxel, Anna van Diemen, Frank Duijs, Roel Gremmen, Alexander van Hattem, Kees de Heer, Taner Karaslaan, Michiel Philippart, Willem Rutjens, Suzanne Zwart, de voorzitter van de platform integriteit Wil van Pinxteren en de vicevoorzitter van uw Staten Wilma Dirken, Nico Heijmans en Alexander van Hattem. Niet iedereen is er, maar iedereen die ik heb genoemd, er is, kom alsjeblieft naar voren. Dank jullie wel

De **voorzitter**: En per abuis, stond Walter Manders niet op, maar hij heeft natuurlijk ook chocola gekregen. Dankjewel, jazeker. Een bijzondere vergadering verdient een memorabel einde, want voordat ik definitief afrond en dat wil ik hierna onmiddellijk doen, vraag ik uw aandacht voor het volgende, bij een afscheid van volksvertegenwoordigers met een uitzonderlijk lange staat van dienst, kunnen bijzondere onderscheidingen, kunnen worden toegekend en aan toekenning daarvan zijn strikte regels gebonden. En het doet mij genoegen kenbaar te maken dat het zijne Majesteit behaagd heeft te benoemen tot lid in de orde van Oranje Nassau; Tycho Holleman, Walter Manders, Anna van Diemen en Nurettin Altundal. Van harte gefeliciteerd.

Sluiting

De **voorzitter**: Dames en heren, wij zijn aan het einde gekomen van deze bijzondere vergadering, waar wij hebben stil, waarbij wij hebben stilgestaan, bij de afronding van de bestuursperiode 2019-2023 en daarmee het afscheid van meerdere leden. Nou ja, veel leden van uw Staten. En ik verzoek u en dat zeg ik elke keer, zeg ik nu ook weer gewoon, om uw sprekers- en stempasjes te laten liggen op de tafel voor u. En ik nodig u en al uw gasten uit voor een hapje en een drankje in de Statenlounge, een hele mooie dag nog toegewenst, dank u wel. Ik sluit de vergadering.